

Ses Süreleri

Yukarıda anlatıldığı gibi, müziği oluşturan her ses belirli bir süreye sahiptir. Bu ses sürelerini yazıya dökülebilmek için çeşitli işaretler kullanılmaktadır. Ses sürelerinin adlarını verebilmek için, bir "Bütün"ün bölünmesinde en sık kullanılan temel ifadelerden yola çıkmıştır (yarısı, çeyreği gibi, vs.). Böylelikle bir "Bütün"e **4**, yarısına 2, çeyreğine de 1 sayı (vuruş) verilmiştir⁶. Bütün ses süreleri "NOTA DEĞERLERİ" ile belirlenir.

Çizelge 5: Nota değerlerinin adları ve sayıları

Öğrendiğiniz nota değerlerini, elinizi masaya hafifçe ve acele etmeden vurarak (yaklaşık saniyede bir vuruş), herhangi bir heceyle (TA gibi) söyleyiniz. Bu çalışmayı değişik kombinasyonlarla da çeşitlendirebilirsiniz.

Örnek:

Ölçü ve Ölçü Göstergeleri

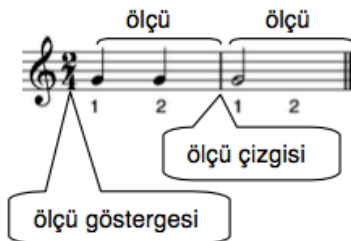
Müzik, güçlü ve zayıf zamanların ardarda gelmesiyle oluşur (bir güçlü – bir zayıf, bir güçlü – iki zayıf gibi). Çeşitli müzik türleri de (Polka, Vals, Tango, Marş vs.), bu güçlü ve zayıf zamanlara göre sınıflandırılır. Güçlü zamanların belli bir süreyle tekrarlanmaları, müzik yazısını "ÖLÇÜ" dediğimiz eşit kesitlere bölmekte; ölçülerin sınırlarını belirleyebilmek için ise "ÖLÇÜ ÇİZGİSİ" adı verilen dikey çizgi kullanılmaktadır.

Ölçü çizgisi, ölçünün güçlü zamanından (birinci vuruş) hemen önce yazılır ve böylelikle ölçünün kaç zamanlı olduğu belirlenir (2, 3, 4 zamanlı vs.). Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi, ölçülerinin birinci zamanı daima 1 sayısı ile başlamaktadır ve ölçünün diğer zamanları ise birinci zamana kıyasla zayıftır.

Dizeğin başına (SOL anahtarının hemen sağ tarafına) üst üste konulan sayılara "ÖLÇÜ GÖSTERGESİ" denmektedir. Ölçü göstergesinin üst sayısı, ölçünün kaç zamanlı (vuruşlu) olduğunu, alt sayısı ise bu zamanların hangi değerde olduklarını gösterir (örneğin, alta yazılan 4 sayısı, nota değerinin dörtlük olduğunu gösterir⁷).

2/4'lük: İki zamanlı bir ölçüdür. Bir ölçüde iki tane dörtlük nota değerinin olduğunu gösterir.

3/4'lük: Üç zamanlı bir ölçüdür. Bir ölçüde üç tane dörtlük nota değerinin olduğunu gösterir.

4/4'lük: (C şeklinde de yazılabilir) Dört zamanlı bir ölçüdür. Bir ölçüde dört tane dörtlük nota değerinin olduğunu gösterir.

⁶ Diğer nota değerleri ve yazılışları ile ilgili bilgi konu işlendiğinde verilecektir.

⁷ Diğer ölçü göstergelerine konu geldiğinde geçilecektir.

Sekizlik Nota → veya

Sekizlik nota, dörtlük notanın yarısı oranındadır. İki tane sekizlik nota bir dörtlük notaya eşittir.

Yan yana yazılan sekizlik notaların kolay okunabilmesi için, tek yatay çizgi ile birleştirilmektedir.

Sekizlik notaların kolay sayılabilmesi için ek olarak (ve) hecesi söylenmektedir.

Aşağıdaki alıştırmayı, önce vuruş yaparak sayınız; sonra öğretmenle birlikte tek tuşe üzerinde uygulayınız.

Sekizliklerin eşit sürede olmalarına dikkat ediniz.

Öğrenci

Öğretmen

Suslar

Her nota değerinin (birlik, ikilik, dörtlük, sekizlik vs.), **susları** da bulunmaktadır. Sus işaretinin olduğu yerlerde çalınmaz. Parmak, tuşe üzerinden ayrılmadan kaldırılır. Alıştırmalarda, susulması gereken yerlerde **SUS** sözcüğünü kullanıp öncelikle sesli olarak sonra içinizden söyleyiniz.

Bir tane **Birlik sus** İki tane **İkilik sus** Dört tane **Dörtlük sus** Sekiz tane **Sekizlik sus**

Not: Susların olduğu yerlerde körüğü durdurmayınız ve aynı körük basıncı ile çekmeye / itmeye devam ediniz.

a) İkilik ve birlik sus alıştırması

b) Dörtlük ve ikilik sus alıştırması

c) Sekizlik ve dörtlük sus alıştırması (alıştırmada tekrarlanan ritm kalıpları kesik çizgilerle işaretlenmiştir)

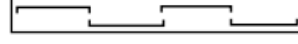
d) İkilik, dörtlük ve sekizlik sus alıştırması

2 3 5 1 5 (Sol) 1 5 3 2 1 3 5 1 5 1 4 3

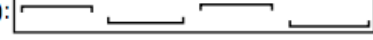
Legato

Legato, İtalyanca bir sözcüktür, bağlı çalmak anlamına gelir.

Legato çalmak, seslerin arasında hiç boşluk olmaması demektir:

Bu konuya kadar tüm alıştırmalar **bağısız** çalınmıştır (İtalyanca **Non Legato**):

Legato çalınması gereken yerlerde "**Deyim Bağı**" denilen eğik çizgiler konulmaktadır:

Deyim bağı, iki ve daha fazla nota arasında yazılır; fakat iki tane aynı nota arasında yazılmaz.

Not: Legato çalışmasını daha iyi pekiştirmek için önceki alıştırmaları kullanabilirsiniz.

Staccato

Staccato (okunuşu - **stakkato**), İtalyanca bir sözcüktür, çok kısa çalmak anlamına gelir.

Staccato çalınması gereken yerde, nota başlarının altına veya üstüne nokta konulmaktadır.

Staccato kısa çalındığından, esas nota değerini (süresini) ses boşluğu ile tamamlamak gerekmektedir.

Not: Staccato çalarken tuşlara hafif ve çok kısa basılmalıdır; bastıktan sonra parmaklar havalanmamalıdır.

a) Staccato alıştırmaları

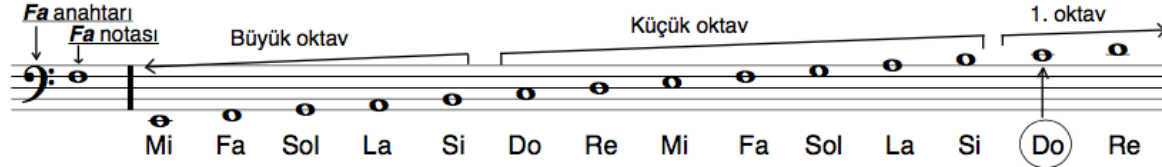
b) Staccato ve Legato alıştırması

c) Staccato, Legato ve Non Legato alıştırması

Fa Anahtarı

Müzikte tüm kalın (pes) sesler **Fa** anahtarında yazılmaktadır. Bu anahtar, kalın sesleri daha rahat okuyabilmek için yaratılmıştır.

Fa anahtarın yazılmaya başladığı noktada, **Fa** notası bulunmakta ve bundan dolayı da anahtar, notanın adını almıştır.

Not: 1. oktavdaki **Do** notası, aynı zamanda Sol anahtarın alt 1. ek çizgideki **Do** notasına denk gelmektedir. Daha önce de belirtildiği üzere Do sesi, **Orta Do** olarak da bilinmektedir.

Nota Yazısında Tekrar İşaretleri

Nota yazısında tekrar edilen bölümleri / kesitleri yeniden yazmamak ve dolayısı ile yazı uzunluğunu kısaltmak adına, belirli **Tekrar** işaretleri ve yazılar kullanılmaktadır. Sık kullanılan işaretler / yazılar aşağıda verilmiştir:

Röpriz - || Röpriz, Fransızca (*Reprise*) **tekrar** demektir. Bu tür röpriz işareti yazıldığında, aynı bölümün bir kere daha çalınması gerekmektedir.

Eğer bölüm tekrarı parça başından başlamıyor ise, tekrarın başlaması gereken yerde, **noktaları sağ tarafta olan** röpriz işareti yazılmaktadır. || :

Bir önceki ve ardından gelen bir sonraki bölümlerin tekrarları var ise, || :

iki bölüm arasında noktaları **sağ ve sola** yazılan röpriz yazılmaktadır.

Dolap - 1. 2. Bir bölümün tekrarlanması gerekiyor ise, fakat son ölçüsü / ölçüleri farklı ise, **ilk çalışta 1. dolabın sonuna kadar çalınır** (1. dolabın sonunda ayrıca noktaları solda olan röpriz bulunmaktadır), bölümün tekrarında ise **birinci dolap atlanır, direk 2. dolap çalınır**.

Senyo - $\%$ Senyo, İtalyanca (Segno) **işaret** demektir. Bir parçada Senyo işareti iki yerde yazılmaktadır. İlk yazılan Senyo işareti parçanın başlarında, ikinci işaret ise parçanın ilerleyen bölümlerinde veya sonunda yazılır. Bu durumda ikinci Senyo'ya gelindiğinde, ilk yazılan Senyo işaretinden başlayarak tekrar çalınacaktır. Parçanın bitişini sağlayabilmek için ise, iki senyo arasına **Fine** (İtalyanca bitiş demek, okunuşu aynı - *Fine*) sözcüğü yazılmaktadır.

Da capo al Fine - İtalyanca bir terimdir; "**baştan tekrarla ve Fine yazılan yere kadar çal**" anlamına gelmekte; **Da kapo** diye okunmaktadır. Bazen, **Da capo sin'al Segno** veya **Da capo al Coda** (Coda İtalyanca bir sözcüktür, "bitiş" anlamına gelmekte; **Koda** olarak okunur) gibi terimlere de rastlanmaktadır. Coda, daima bir parçanın sonunda kullanılmaktadır. **Da Capo** terimi kimi zaman kısaltılmış **D.C.** olarak da yazılmaktadır.

Nota yazısında belirli işaretlerin adları olmamakla birlikte (veya ülkeden ülkeye isimleri değiştiği halde), nadir olarak kullanılmaktadırlar:

Örnek 1 - ⊕ Bu işaret kimi ülkelerde **Fener**, Türkiye'de ise **Koda** olarak bilinmektedir. Fener, parçanın iki yerinde bulunmakta; parçanın ikinci tekrarına gelindiğinde, ilk gösterilen Fener'den ikinci Fener'e atlamak gerekmektedir (genellikle de Coda'ya atlanılmaktadır).

Örnek 2 - ⌘ Bu işaretin yazıldığı ölçü, **bir önceki** ölçünün aynı olduğunu gösterir.

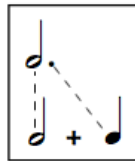
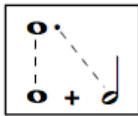
Örnek 3 - ⌘ Bu işaret yazıldığında, bir önceki **iki ölçünün** aynı olduğunu ve ölçü çizgisinin üstüne yazılır.

Not: *Son iki işaret, pratik olması için genellikle el yazısında kullanılır.*

Nota Değerlerinin Uzatılması

Bilinen nota değerlerini uzatmak için **nokta** kullanılmaktadır. Notanın sağ tarafına yazılan nokta, nota değerini yarı kadar uzatmaktadır.

Örnekler:

Not: Daha küçük nota değerlerindeki noktalı ve çift noktalı ritimler de bulunmaktadır. Bu örnekler ilerleyen konularda öğretilacaktır.

Uzatma bağı:

Nota sürelerinin uzatılmasında diğer yöntem olarak, **Uzatma bağı** kullanılmaktadır. **İki aynı nota** arasına eğik çizgi yazıldığında, bu iki nota süresince ses kesilmemelidir. Başka bir deyişle, çalma sırasında parmak klavyede basılı kalmalıdır. Uzatma bağı, **eşit ve eşit olmayan** tüm nota değerlerinin arasında yazılabilir; **ölçü içinde olduğu gibi ölçü arasında da kullanılabilir**.

Ses Değiştiricileri (Arızalar)

Müzik yaratma sırasında bazen ara seslere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ara sesleri müzikte kullanabilmek için, belirli işaretler icat edilmiştir. Bu işaretler, bir sesi değiştirdiği için genel ad olarak "Değiştiriciler" olarak bilinmektedir (ayrıca, *Arızalar* olarak da bilinir).

Aşağıda sık kullanılan değiştiriciler verilmektedir:

- # - Diyez:** Bir sesi *yarım perde (Y.P.)* tizleştirmektedir. Tuşlar arasında en yakın olan aralığa (beyaz ve siyah tuşların arası; *mi-fa* ve *si-do* sesler arası) *yarım perde* denmektedir. Notanın başına yazılan *diyez*, üst yan sesi olarak düşünülür (örn. 1).
- b - Bemol:** Bir sesi *yarım perde (Y.P.)* pesleştirmektedir. Notanın başına yazılan *bemol*, alt yan sesi olarak düşünülür (örn. 2)
- - Bekar:** Tüm değiştiricileri iptal eden işaretir. Başka bir deyişle, değiştirilen sesi *Naturel* hale getirir (*naturel* olan notalar sadece beyaz tuşlarda çalınır). *Bekar* işareti, genellikle ölçü içinde (veya parçanın ton değişikliğinde) kullanılır ve sadece kullanıldığı ölçü içinde geçerlidir. *Bekar* sözcüğünün "a" harfi, şapkalı "a" olarak değil, normal "a" olarak okunur.

Diyez ve Bemoller üç şekilde kullanılabilir: a) Gerektiğinde, parçanın herhangi bir yerinde yazılırlar. b) "*Donanım*" denilen, anahtarın sağ tarafında yazılırlar. c) Her iki şekilde de yazılırlar.

a) Parçanın herhangi bir yerinde kullanılan *diyez* veya *bemol* notanın hemen solunda (öncesinde) yazılır; fakat okunurken, önce nota sonra arıza söylenir (örn. Fa diyez). Değiştirilen ses, yazılan yerden itibaren, tek ölçü içerisinde ve aynı oktavda olan notalar için geçerlidir (örn. 1). Farklı oktavlarda olan notalar için ise geçerli değildir (örn. 2).

Örn.1 Yazılış Okunuş Örn.2 Yazılış Okunuş

b) Donanıma yazılan değiştiriciler, parça boyunca (veya donanımdaki değiştiriciler değişene kadar) her ses yüksekliği için geçerlidir. Donanımdaki değiştiricilerin ardarda sıralanışı rastgele değil, belirli bir teorik konuya göre sıralanmaktadır. Satırın başında (soluna) yazılan anahtar, değiştiriciler ve ölçü göstergesinin yazılış sırasına dikkat ediniz (bu sıra değişmez).

Örn.1 Yazılış Okunuş

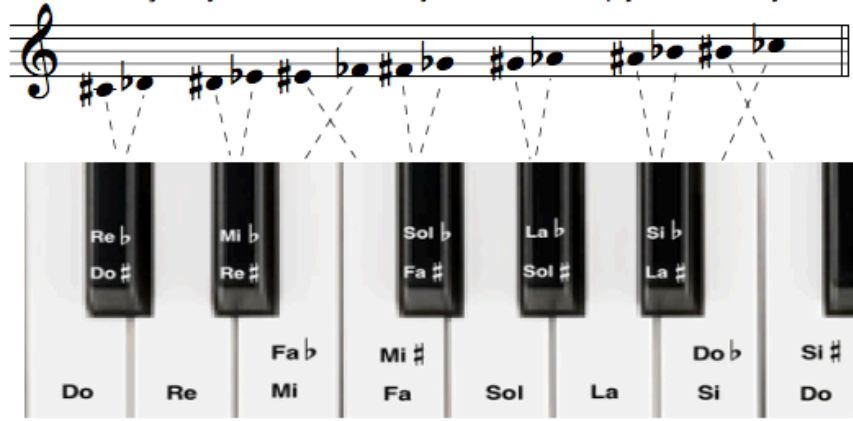
c) Her iki durumda yazılabilen değiştiriciler (donanımda ve ölçü içinde), kendi kuralları içerisinde işlev görmektedir. Bu iki kullanım, gerektiğinde aynı parça içinde yer almaktadır.

Örn. Yazılış Okunuş

Not: Tüm değiştiriciler ve yöntemler **b** anahtarı için de geçerlidir.

Anarmonik Sesler

Aşağıdaki şemada gösterildiği gibi, ortak seslere sahip, fakat farklı isimleri olan seslere, teoride "**ANARMONİK SESLER**" denmektedir. Verilen şemayı kullanarak tüm diyez ve bemolleri piyanonun klavyesinde bulunuz.

Onaltılık Nota → veya

Onaltılık nota, sekizlik nota süresinin eşit oranda ikiye bölünmesiyle oluşur. Tek sayı ("1" gibi) veya "ve" hecesine iki tane onaltılık nota denk gelmektedir. $\text{♩} + \text{♩} = \text{♩}$

Onaltılık sus -

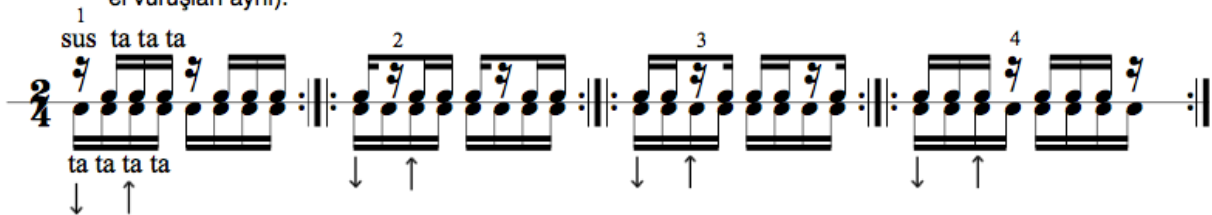
Aşağıdaki örnekte de görüldüğü gibi, iki ve daha fazla onaltılık nota yanyana geldiğinde, ayrı ayrı yazmak yerine, daha kolay okunabilmesi için *çift üst çizgi* ile birleştirilmektedir (1. ölçü). Bu örnekteki onaltılık notalar, sekizlik notalarla birlikte değişik kombinasyonlarla da gelmektedir (3. ve 4. ölçü).

Örnek: Bu örnekteki alt ve üst ritimleri aynı anda vurarak ve sayarak yapmayı deneyiniz.

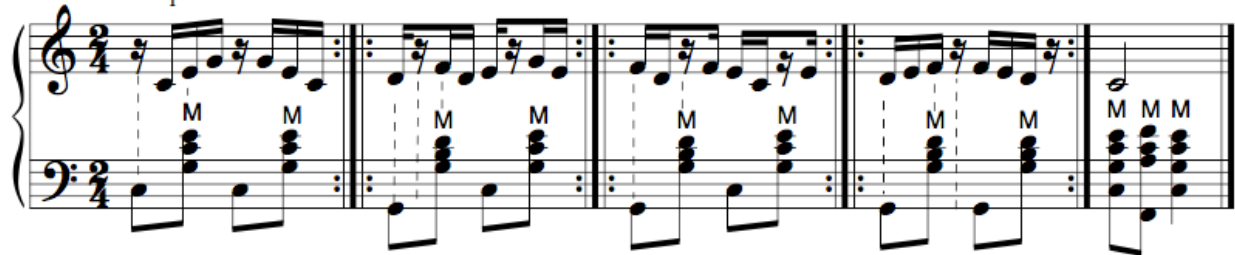
Onaltılık sus, dört tane onaltılık nota kümesinin herhangi bir yerinde kullanılabilir. Aşağıda verilen örnekte bu kullanımlar gösterilmiştir.

Örnek: Bu örnekteki alt ve üst onaltılık kümelirini vurarak ve sayarak yapmayı deneyiniz. Her ölçüdeki ritm kalıbının oturması için, hatasız olana kadar tekrar ediniz (her onaltılık nota için "TA" hecesini kullanabilirsiniz; el vuruşları aynı).

Alıştırma:

110

Noktalı Sekizlik ve Onaltılık Notalar

Önceki konuda da öğretildiği üzere ("Nota değerlerinin uzatılması"), "Noktalı sekizlik ve onaltılık" konusunda da aynı yöntem geçerlidir.

Aşağıdaki örnekte de gösterildiği gibi, noktalı sekizlik çoğu zaman ek olarak onaltılık nota değeri ile birlikte kullanılmaktadır. Bu ritm sık sık Marş, Polka, Mazurka, Habanera gibi eserlerde rastlanmaktadır.

Müzikte Harf Sistemi

Müzikte harf sisteminin kullanılması dünyada oldukça yaygındır. Bu harf sistemi, bir çok müzik türünde ve özellikle eşliği akorlu olan partilerde kolaylık sağlayabilmek için kullanılmaktadır. Bu sistemde, öncelikle her bir nota için (*La, Si, Do, Re, Mi, Fa, Sol*) ayrı bir harf öngörülmuş ve latin alfabesini kullanarak ilk yedi harfi kullanılmıştır:

A	B	C	D	E	F	G
La	Si	Do	Re	Mi	Fa	Sol

Bununla birlikte gerektiğinde, harflerin yanında diğer belirteçler de kullanılabilir:

- Notalar bemollü veya diyezli olduklarında, harfin sağ tarafına bemol veya diyez yazılmaktadır: **Örn: F \flat ; B \sharp**
- Bu sistem notalar için kullanıldığı gibi, akorlar için de geçerlidir. Majör akorlar için büyük harf, minör akorlar için ise harfin sağ tarafına küçük "*m*" harfi yazılmaktadır: **Örn: Fa Majör = F; Fa Minör = Fm**
- Bir akorda Dominant 7'li çalmak gerekirse harfin yanına "7" yazılmaktadır: **Örn: Sol Dominant 7'li = G7**
- Bir eşlikte Bas ve Akor farklı ise, iki harf kullanarak dikey olarak üst üste yazılmaktadır: **Örn: Akor \rightarrow C
Bas \rightarrow A**

Doğal Majör ve Doğal Minör Diziler

Çıkıcı olarak ardarda sıralanan seslere, **ses dizisi** denmektedir. Müzik tarihi boyunca, çeşitli ses dizileri ile eserler bestelenmiştir. Günümüze kadar isimleri ile birlikte gelen ve eser yaratmakta hala kullanılan iki ana dizi vardır: a) Doğal Majör, b) Doğal Minör. Bu dizileri tanıyalım:

Majör dizisi kalıbı: → T T Y T T T Y
Minör dizisi kalıbı: → T Y T T Y T T

Yukarıdaki örnekte gösterildiği gibi, bir Majör veya Minör dizisi hangi sesle başlıyorsa, başlayan sesin adını alır ve bir üst oktavin aynı sesi ile biter. Her iki dizide de çıkıcı olarak ardarda sıralanan sesler, *Tam (T)* ve *Yarım (Y)* perde olarak dizilmektedir (tam perde, iki tane yarım perdeden oluşmakta ve örnekte de "T" ve "Y" harfleri ile gösterilmektedir).

Doğal Majör dizisi, iki Tam bir Yarım, üç Tam bir Yarım perdelerden oluşmaktadır.

Doğal Minör dizisi ise, Doğal Majör dizisinin aynı seslerini ve aynı perdelerini içermekte; fakat Majör dizisinin son üç sesi başa alındığında, doğal olarak son *Tam* ve *Yarım* perdesi de başa alınmaktadır. Böylelikle aynı seslerden oluşan bir Minör dizisi oluşmakta. Dolayısı ile her *Majör* dizisinin *İlgili Minör* dizisi vardır; veya onun tersi olarak, her *Minör* dizisinin *İlgili Majör* dizisi vardır (teoride bu konuya **İlgili Tonlar** denmektedir).

Majör ve Minör diziler her sestten başlatılabilir ve dizilerdeki kalıplar **değişmemektedir**. Bunun sonucunda, dizilere kalıplar yerleştirilirken diyez veya bemol değiştiriciler de ortaya çıkmaktadır:

Örnek 1: Fa Majör, Re Minör
Örnek 2: Sol Majör, Mi Minör

Armonik ve Melodik Minör

Her Doğal Minör dizisinin Armonik ve Melodik çeşitleri bulunmaktadır. Bu çeşitlilik, Doğal Minör dizisinin belirli derecelerini (seslerini) yarım perde (Y.P.) tizleştirerek (↑) elde edilir:

La Minör (Doğal)

çıkıcı inici (aynı)

La Minör (Armonik)

çıkıcı 1.5 perde inici (aynı)
7. Y.P.↑ 7. Y.P.↑

La Minör (Melodik)

çıkıcı inici (doğal minör)
6. ve 7. Y.P.↑ 7. 6.

Bütün Armonik ve Melodik Minör dizilerinin yaratılmasında aynı yöntem kullanılmaktadır. Bu konuyu pekiştirmek için yukarıdaki yöntemi kullanarak çeşitli seslerden yazmayı deneyiniz (örn. *Re Minör*, *Mi Minör*, *Si Minör*, *Sol Minör*).

Portamento

Portamento - İtalyanca bir sözcüktür. Portamento çizgilerle ifade edilir, nota üstünde veya altında yazılır ve nota değerinin tam süresi kadar uzatılması anlamına gelmektedir.

Bu çizgiler ardarda geldiğinde, körüğün basıncı güçlü ve düz olmalı; sesler arası mümkün olduğu kadar az zaman boşluğu, fakat bağlı da (legato) olmamalıdır. Başka bir deyişle, *Non Legato* ve *Legato* arası olmalıdır.

Aşağıda verilen alıştırmaları ardarda üç ayrı şekilde çalınız; portamento parmak tekniğini iyice pekiştiriniz.

Non Legato

Legato

Portamento

Senkop (Aksatım)

Senkop, bir vuruş (veya vuruşlar) içerisinde ritm kalıplarının güçlü zamanda gelmesi yerine zayıf zamanda gelmesi demektir. Dolayısı ile ritmik kalıbının vuruş ve ölçü içinde (veya ölçüler arasında) aksamasına neden olmaktadır. Bu konuya örnek olarak, yürürken, adımlar arasında alkış yapmak olarak gösterilebilir; konuyu pekiştirmek için, adımlarla aynı anda ve adımlar arasında alkış yapılabilir.

Müzik literatüründe sık kullanılan senkop türleri aşağıda açıklamalı olarak verilmektedir:

a) Dörtlüklerle senkop **b) Sekizliklerle senkop** **c) Onaltılıklarla senkop**

Bağ ile gösterim

Bağısız gösterim

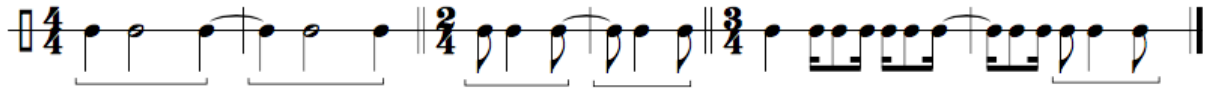
senkop 1. senkop 2. senkop 1. senkop 2. senkop 3. senkop 4. senkop

Verilen örnekler, notalarda genellikle bağısız olarak gösterilmektedir. Bu örnekleri, el vuruşları ile birlikte önce ayrı olarak, pekiştikten sonra da arka arka söyleyiniz.

Müzikte bu tür senkoplar birbirine bağlı olarak da gelebilir. Bu nedenle, örnekte de gösterildiği gibi (örn. b, c) 1., 2. vs. senkopları birbirine aynı şekilde bağlamayı deneyiniz. Pekiştikten sonra, çeşitli tempolarda akordeon ile çalınız.

Senkoplar sadece ölçü içinde değil, ölçü aralarında, değişik zamanlarda, karışık olarak (dörtlük, sekizlik ve onaltılıklarla yanyana), ayrıca farklı ölçülerde (2/4'lük, 3/4'lük vs.) gelebilir. Fakat her şekilde çözümlenmeleri değişmemektedir.

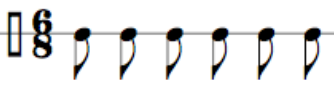
Aşağıda verilen senkop örneklerini el vuruşları ile yapmayı deneyiniz (verilen örnekleri çeşitlendirebilirsiniz).

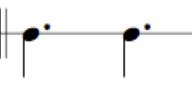
Altı Sekizlik Ölçü $\frac{6}{8}$

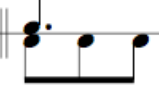

Altı sekizlik ölçü göstergesinde "6" sayısı ölçüdeki nota sayısını, "8" sayısı ise nota değerlerinin sekizlik olduğunu gösterir (aşağıdaki örnek a). Bu sekizlikler eşit iki kümeye bölünür; 1. ve 2. küme üçer sekizlikten oluşmaktadır (b). Her kümenin toplam nota değeri ise noktalı dörtlük (c).

Altı sekizlik ölçü tanımlamasında, her kümenin toplamına "Birim" (aynı zamanda "zaman" veya "vuruş" denmektedir), birim içerisinde bulunan sekizlik notalara ise "Bölüt" denmektedir (d). Her birim üçe bölündüğünden dolayı, **6/8'lik ölçü, iki birimli üçerli bir ölçü** olarak tanımlanır.

a)

b)

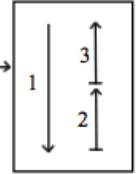
c)

d) 1. Birim 2. Birim

Bölütler

Altı sekizlik ölçüdeki bölütler "ve" hecesi kullanılmadan sayılmakta; el vuruşları üçe bölünmektedir: →

Not: Altı sekizlik ölçüdeki tanımlama yöntemi, 9/8'lik ve 12/8'lik ölçülerde benzer şekilde ifade edilmektedir: **9/8'lik, üç birimli üçerli bir ölçü; 12/8'lik, dört birimli üçerli bir ölçüdür.**

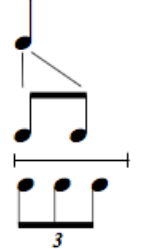
Üçleme

Üçleme, uluslararası terminolojide **Triole** (Almanca) olarak bilinmektedir. Üçleme, ikişerli ölçülerin / birimlerin içerisinde kısa bir süre için kullanılan bir ritm kümesidir. Üçlemenin oluşumu, iki nota değerindeki zaman dilimine, aynı değerde üç notanın eşit zaman dilimlerine sıkıştırılmasıdır.

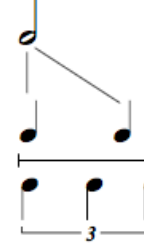
Üçleme, çeşitli nota değerleri ile de yapılabilir. Üçlemenin belirtilmesi için "3" rakamı yazılmaktadır. Aşağıda, üçleme örnekleri gösterilmiştir:

Zaman dilimi →

Az kullanılan

Sık kullanılan

Az kullanılan

Fermata

Fermata, İtalyanca bir sözcüktür (Fransızca, *point d'orgue* - okunuşu *Puandorg* olarak da bilinmektedir) uzatma / duraksama anlamına gelir.

Fermata, notanın üstünde veya altında yazılır; ses süresi yaklaşık bir buçuk katı kadar uzatılır. Bazen bu uzatma süresi yorumcuya göre de değişebilir.

Fermata sus işaretlerin üstüne de yazılabilir; yazılan yerde sus süresi aynı ölçüde uzatılır.

Oktav İşaretleri

Oktav işareti, ezginin üstüne veya altına yazılır. Üste yazıldığında ezgi bir oktav üstten, alta yazıldığında ise ezgi bir oktav alttan çalınır. Oktav farkı ile çalınması gereken kısım, kesik çizgilerle belirtilir.

Aralık Bilgisi, Çevrimleri

İki ses arasındaki mesafeye (dikey / yatay) **ses aralığı** denir. Bu aralıklar çeşitli genişlikte olabilirler. Aralık genişliğini kalın ve ince ses belirler; her aralığa sayı yazılmaktadır.

Aralıklar yan yana (yatay) yazıldığında, *Melodik yazılım* denmektedir.

1. ses 2. ses 1. 3. 1. 4. 1. 5. 1. 6. 1. 7. 1. 8.

İkili aralık Üçlü aralık Dörtlü aralık Beşli aralık Altılı aralık Yedili aralık Sekizli aralık

Aralıklar üst üste (dikey) yazıldığında ise, *Armonik yazılım* denmektedir.

Buraya kadar tüm aralıkları, sayıları ile (**nicelik olarak**) belirtmeyi öğrendiniz; şimdi de **nitelik** olarak ayırtmayı öğreneceğiz.

Her aralığın niteliği, sesler arasındaki perde sayısına bağlıdır (bildiğiniz gibi en küçük perde sayısı, *yarım* = 0.5 perde). Aralıkların nitelik göstergesi ise **Küçük, Büyük, Tam, Eksik** ve **Artık** sözcükleri ile ifade edilir. Herhangi bir aralığı tanımlarken, nitelik ve nicelik göstergeleri ile birlikte yazılır / söylenir (örn: **Büyük 2'li** (kısaltılmışı **B2**); **Küçük 3'lu** / **K3** vs.).

Aşağıdaki örneklerde, 2'li'den - 8'liye kadar tüm aralıklar nitelik, nicelik ve perde sayıları ile birlikte gösterilmiştir. Bu aralıkları pratik haline getirmek için klavye üzerinde bulunuz; ayrıca farklı sesler üzerinden de sayarak kurunuz.

Örneklerdeki nitelik göstergeleri tek harf ile yazılmaktadır: **Küçük (K), Büyük (B), Tam (T), Eksik (E), Artık (A)**.

K2 0.5 perde B2 1 perde K3 1.5 perde B3 2 perde T4 2.5 perde A4 3 perde

E5 3 perde T5 3.5 perde K6 4 perde B6 4.5 perde K7 5 perde B7 5.5 perde T8 6 perde

Aralıkların nitelik ve nicelik çalışmalarını, **yazılı olarak** da yapmak tavsiye edilir. Bu çalışmalarını pratiğe dökmek için ise, çaldığınız 141 no:lu Etüd'un sağ eldeki tüm aralıklarını yazarak tanımlayınız (hesaplama sırasında donanımdaki **Si Bemolü unutmayınız**).

Aralık çevrimleri: Nitelik ve nicelik olarak öğrendiğiniz her aralığın çevrimi yapılabilir. Çevrim, bir aralığın alt sesinin bir oktav üste (veya üst sesinin bir oktav alta) geçmesi ile gerçekleşir. Aralık çevrimini yaptıktan sonra, aralığın nitelik göstergeleri zıt olarak değişmektedir (örn: **Küçük** ise **Büyük**, **Büyük** ise **Küçük**, **Eksik** ise **Artık**, **Artık** ise **Eksik** aralığına dönüşür. Fakat **Tam** aralığı yine **Tam** olarak kalır. Birinci ve ikinci aralıkların nitelik göstergelerinin toplam sayısı ise **9** olur).

Örnekler:

veya

K3 B6 9 K3 B6 9 K7 K2 9 A4 E5 9 E5 A4 9 T5 T4 9

Aralık çevrimlerini pekiştirmek için, çeşitli seslerden tüm aralıkları kurun ve çevrimlerini yazılı ve klavye üzerinde yapınız.

Üç - Beş Akor Bilgisi ve Çevrimleri

Bir akorun oluşabilmesi için, **en az üç sesin** üst üste yazılması gerekir ve aynı anda çalınmalıdır. Tüm akorlar genellikle (aralıklarda da olduğu gibi) uyumlu (**consonance**) ve uyumsuz (**dissonance**) olarak tanımlanır. Akorlar, çeşitli aralıklardan oluşur; bunun sonucunda da yazılan akor tanımlanır.

Konumuz gereği, uyumlu akorlar içerisinde sadece Üç - Beş ($\frac{5}{3}$) akorları ele alacağız:

Örnekler:

Majör 3/5 akoru (M) Minör 3/5 akoru (m) Eksik 3/5 akoru (E) Artık 3/5 akoru (A)

1. 3. 5. T5 [K3] B3 T5 [B3] K3 E5 [K3] K3 A5 [B3] B3

M $\frac{5}{3}$ m $\frac{5}{3}$ E $\frac{5}{3}$ A $\frac{5}{3}$

Üstteki örnekte de gösterildiği gibi, Majör, Minör, Eksik ve Artık akorları 1., 3., ve 5. seslerden oluşur. Bu seslere müzik dilinde **derece** denmektedir. Akorlar, üstüste K3'lü veya B3'lü aralıklarla kurulur. Akorun en kalın ve en ince ses arasında T5'li, E5'li veya A5'li aralığı oluşur; bundan dolayı Eksik ve Artık akorlar aralığın adını alır.

Akor şifrelemesinde (akorların altında da yazıldığı gibi) akorun baş harfi yazılır. 1.- 3. dereceler arasında 3'lü aralık ve 1.- 5. dereceler arasında da 5'li aralığı yer alır ve bu rakamlar üst üste yazılır; önce alt sonra üst rakam yazılır / okunur. Majör ve Minör akorlarının farkını gösterebilmek için Majör akora büyük **M**, Minör akora ise küçük **m** harfi yazılır.

Öğrenilen konuyu pekiştirmek için, tüm akorları çeşitli seslerden kurunuz ve adlandırınız.

Akor çevrimleri:

Bir akorun alt (Bas) sesinin bir oktav üstten yazılmasına / çalınmasına **ÇEVİRİM** denir. Üç sesli akorlarda sadece iki çevrim yapılabilir. Yukarıda öğrendiğiniz Üç - Beş akorların bu dizilimine **KÖK DURUMU** denmektedir. Akorların çevrimleri ise **1. ÇEVİRİM** ve **2. ÇEVİRİM** olarak adlandırılır ve benzer şifreleme yöntemleri kullanılmaktadır.

Aşağıdaki örnekte de gösterildiği gibi, bir akor Kök durumunda iken değiştiricileri varsa (bemol, diyez gibi), çevrim yapılırken aynı seslerin önüne değiştiriciler yazılır. Üç - Beş akorun adı ne ise (Majör, Minör vs.), onun çevrimleri de aynı adı alır. Akorların çevrimleri yapıldığında **Bas sesin dereceleri** (akorun en kalın sesi), **değişmektedir**.

Majör akorlar Minör akorlar Eksik akorlar Artık akorlar

Bas 1. [1]3]5 Bas 3. [1]3]6 Bas 5. [1]4]6 [b] [b] [b] [b] [b] [b] [b] [b] [b] [#] [#] [#]

M $\frac{5}{3}$ M $\frac{6}{3}$ M $\frac{6}{4}$ m $\frac{5}{3}$ m $\frac{6}{3}$ m $\frac{6}{4}$ E $\frac{5}{3}$ E $\frac{6}{3}$ E $\frac{6}{4}$ A $\frac{5}{3}$ A $\frac{6}{3}$ A $\frac{6}{4}$

Öğrendiğiniz akor çevrimlerini pekiştirmek için, çeşitli seslerden akor çevrimlerini yapınız / çalınız ve adlandırınız.

Süsleme Notaları / İşaretleri

Müzik tarihi boyunca besteciler eserlerinde çeşitli ezgisel süslemeler kullanmışlardır. Bu süslemelerin kimileri küçük notalarla, kimileri ise belirli işaretlerle gösterilmektedir. Bazı işaretler, çeşitli ülkelerin halk müziklerinde de görülmektedir. Kimi işaretler, çağdaş besteciler tarafından hala kullanılmakta, kimi işaretler ise çok nadir veya hiç kullanılmamaktadır.

Günümüzde hiç kullanılmayan süsleme işaretlerini (fakat eski nota yazılarında bulunan) anlayabilmek için, konu içerisinde bu işaretlerin sadece yazılışları ve okunuşları açıklanacaktır. Diğer süsleme işaretleri, metot içerisindeki parçalarda verilecektir. Aşağıda verilen tüm işaretleri önce el vuruşları ile birlikte söylemeyi deneyiniz, sonra çalınız.

Uzun Çarpmalar: Bu ve gösterilecek olan diğer çarpmaların nota kuyrukları (nota hangi çizgide olursa olsun) sürekli yukarı yazılır ve bağ ile bir sonraki notaya bağlanır. Uzun çarpmalar çoğunlukla eski nota yazılarında kullanılmıştır.

Kısa Çarpmalar: Bu çarpmalar, halk müziklerinde ve günümüz besteciler tarafından sıkça kullanılmakta; çalınışları çok kısa, okunuşları ise iki şekilde yorumlanmaktadır:

- Genellikle Klasik dönem bestecilerin yorumu (Haydn, Mozart, Beethoven vs.)
- Genellikle Romantik dönem bestecilerin yorumu (Chopin, Schumann, List vs.)

Mordan: İki çeşit mordan bulunmaktadır: 1. Basit Mordan (sık kullanılan) ve 2. Çift Mordan (nadir kullanılan).

Her iki mordan grubu kendi içinde ikiye bölünür: a) Esas sesi üstten süsleyen (çizgisiz mordan);

b) Esas sesi alttan süsleyen (çizgili mordan).

Mordanlar, bemollü veya diyezli olarak da kullanılabilir (dikdörtgen içine alınmış örneklerde gösterilmektedir).

Gruppetto: Çoğunlukla eski nota yazılarında kullanılmıştır. Nadiren halk müziklerinde de rastlanır. Gruppetto, sesi önce üstten, sonra alttan süsler. Gruppetto nota üzerinde veya iki nota arasında yazılır, okunuşları da farklıdır. Ayrıca bemollü veya diyezli olarak da kullanılabilir.

Tril: Geçmişte ve günümüzde birçok müzik türünde sıkça kullanılmaktadır; kısaltılmış 'tr' olarak yazılır. Ses değiştiricileri ve ayrıca çarpma çeşitleriyle de birlikte kullanılabilir. Klasik müziğindeki *tril* yorumları, açıklandığı gibi çalınır, fakat halk müziğindeki *tril* yorumları, çoğu zaman yoruncuya göre değişebilmektedir.

Aksak Ölçüler

Aksak ölçülere, bazı halk müziklerinde rastlanmaktadır. Kimi besteciler de, bu ölçüleri eserlerinde kullanmışlardır.

Aksak ölçüler, *ikişerli ve üçerli birimlerin* bir ölçüde kullanılmasından oluşur (hatırlatma: *ikişerli birim*, birim vuruşları ikiye ayrılır; *üçerli birim*, birim vuruşları üçe ayrılır). Birimlerin vuruşları eşit olmadığı için bu birleşim, eşit olmayan zaman dilimlerini meydana getirir, dolayısı ile ritm aksadığı için bu ölçüler aksak olarak adlandırılır.

Aksak ölçüler genellikle iki, üç, dört ve beş birimden oluşur (nadir de olsa, daha fazla birimlerden de oluşabilir); birim değerleri müzik karakterine göre değişim gösterir (örn: ağır müzik karakteri için daha uzun birim değeri; hızlı müzik karakteri için ise daha kısa birim değeri). Ayrıca bazı ölçülerde, üçerli birimlerin ölçü içindeki yeri de değişebilmektedir.

İki birimli aksak ölçüler:

Birimler Bölütler

İkişerli birim | Üçerli birim

1 2 | 1 2 3

veya

Birimler Bölütler

Üçerli birim | İkişerli birim

Üç birimli aksak ölçüler: -----

Birimler Bölütler

veya

Birimler Bölütler

Birimler Bölütler

Birimler Bölütler

Dört birimli aksak ölçüler: -----

Birimler Bölütler

Birimler Bölütler

Birimler Bölütler

Birimler Bölütler

Dört ve Beş birimli aksak ölçüler: -----

4 Birimli 5 Birimli

Birimler Bölütler

Ana Dereceler

Klasik müzikte, bilinen tüm Majör veya Minör tonların üç *Ana Derecesi* vardır. Bu Ana Dereceler, bir tonun (Majör veya Minör) 1., 4. ve 5. sesler (dereceler) üzerinden 3/5 Akorlar şeklinde kurulur ve adlandırılır.

Aşağıdaki örneklerde, Majör ve Minör tonlara göre *Ana Dereceler* gösterilmiştir:

Do Majör tonun *Ana Dereceleri*:

3/5 majör akoru 3/5 majör akoru 3/5 majör akoru

T4'li T5'li B2'li

I	IV	V
T	S	D
(Tonik)	(Subdominant)	(Dominant)

La Minör tonun *Ana Dereceleri*:

3/5 minör akoru 3/5 minör akoru 3/5 majör akoru

T4'li T5'li B2'li

(Batı klasik müziğinde Dominant akoru her zaman Majör)

I	IV	V
T	S	D
(Tonik)	(Subdominant)	(Dominant)

Başka tonlardaki *Ana Dereceler*, örn. olarak aşağıda gösterilmiştir:

Re Majör tonun *Ana Dereceleri*:

T S D

Do Minör tonun *Ana Dereceleri*:

T S D

(Dominant akoru Majör)

Bütün tonlarda *Ana Dereceler* aynı yöntemle kurulmaktadır. Bu bilgileri pratikleştirmek için, önce çeşitli tonlarda yazınız, sonra piyanoda yerlerini bularak çalınız (donanımdaki değiştirenleri unutmayınız).

Kromatik Dizi

Kromatik dizi, ardarda gelen yarım perdelerden oluşur (çıkıcı veya inici). Başka bir deyişle, bir oktavlık kromatik dizide 12 ses bulunmaktadır. Kromatik diziler Majör ve Minör dizilere ayrılır. Majör ve Minör dizilerin duyuluşu aynıdır; ayırım nedeni ise, sadece teorik yaklaşımdan dolayıdır.

Donanımda değiştirenleri olmayan kromatik dizilerde, çıkıcı yarım perdelerde diyez, inici yarım perdelerde de bemol kullanılmaktadır (aşağıda verilen Do Majör alıştırması örneğindeki gibi). Deęiřtirenleri olan tonlarda ise (çıkıcı ve inici durumlarda), donanımdaki değiştirenler dizi içerisinde değiştirilmez (verilen örneklerde bu sesler daire içine alınmıştır).

Aşağıda verilen kromatik Majör ve Minör dizileri inceleyiniz; ayrıca başka tonlardan da teorik olarak yapmayı deneyiniz.

Re Majör kromatik dizisi:

Sol Minör kromatik dizisi:

Bileşik Aralıklar

Basit aralıkların dışında müzik teorisinde oktavdan daha büyük aralıklar mevcuttur. Bu aralıklar bileşik aralıklar olarak adlandırılır. Bileşik aralıkların özelliği iki oktav mesafesinde kurulmalarıdır. Bileşik aralıkları, oktav aralığına basit aralıkları ekleyerek kurabiliriz. Bileşik aralıkların adlandırılması şu şekildedir:

Dokuzlu – Nona – T8+2'li
Onlu – Detsima – T8+3'lü
Onbirli – Undetsima – T8+4'lü
Onikili – Duodetsima – T8+5'li
Onüçlü – Tertsdetsima – T8+6'lı
Ondörtlü – Kvardetsima – T8+7'li
Onbeşli – Kvintdetsima – T8+8'li

Bileşik aralıklar da tam, küçük, büyük, artık ve eksik olarak kurulur.

Örnek:

k9 B9 k10 B10 T11 A11 T12
E12 k13 B13 k14 B14 T15

Dört Sesli Akorlar

Dört sestem oluşan ve üçlü aralıklarla kurulan akorlara dört sesli akorlar veya yedili akorlar denir. Müzik teorisinde altı çeşit dört sesli akor vardır:

Majör yedili veya Büyük yedili – M7
Minör yedili veya Küçük yedili – m7
Eksik yedili – E7
Yarı eksik yedili – y.E7
Artık yedili – A7
Dominant yedili – D7

Majör yedili akoru (M7), M3/5 akorun üzerine B3'lü aralığın eklenmesiyle oluşur.
Majör yedili akoru (M7): B3+K3+B3 aralıklardan kurulur.

Minör yedili akoru (m7), m3/5 akorun üzerine K3'lü aralığın eklenmesiyle oluşur.
Minör yedili akoru (m7): K3+B3+K3 aralıklardan kurulur.

Eksik yedili akoru (E7), E3/5 akorun üzerine K3'lü aralığın eklenmesiyle oluşur.
Eksik yedili akoru (E7): K3+K3+K3 aralıklardan kurulur.

Yarı eksik yedili akoru (y.E7), E3/5 akorun üzerine B3'lü aralığın eklenmesiyle oluşur.
Yarı eksik yedili akoru (y.E7): K3+K3+B3 aralıklardan kurulur.

Artık yedili akoru (A7), A4/5 akorun üzerine K3'lü aralığın eklenmesiyle oluşur.
Artık yedili akoru (A7): B3+B3+K3 aralıklardan kurulur.

Dominant yedili akoru (D7), M3/5 akorun üzerine K3'lü aralığın eklenmesiyle oluşur.
Dominant yedili akoru (D7): B3+K3+K3 aralıklardan kurulur.

M7 m7 E7 y.E7 A7 D7

Tüm dört sesli akorların çevirmeleri vardır.

M7: M5/6, M3/4, M2
m7: m5/6, m3/4, m2
E7: E5/6, E3/4, E2
y.E7: y.E5/6, y.E3/4, y.E2
A7: A5/6, A3/4, A2
D7: D5/6, D3/4, D2

M7 M5/6 M3/4 M2

Dominant Yedili Ve Çevrimleri

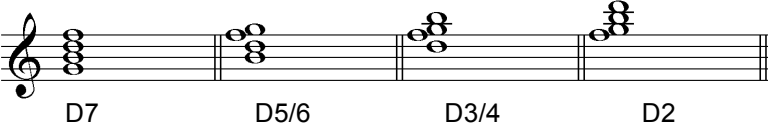
Dört sesli akorlardan en yaygın olanı Dominant Yedi akordur. Dominant Yedi akoru müzik teorisinde en sık karşılaştığımız akordur. D7 akoru, doğal majörün ve armonik minörün 5. Derecesinden kurulur.

C Dur a moll (arm.)

Daha önce de bahsettiğimiz gibi D7 akorun üç çevrimi vardır.

C Dur

D7 ve çevrimleri kendisinden sonra Tonik akoruna çözüm ister. D7 Toniğe çözülürken, akorun birlisi Tonik akorunun birlisine, akorun üçlüsü bir basamak yukarı, akorun beşlisi ve yedilisi bir basamak aşağı gider.

C Dur

D7 akoru bu kural çerçevesinde beşlisiz Tonik akoruna çözülür. D5/6, D3/4 ve D2 Tonik akoruna çözülürken, akorun birlisi yerinde kalır, üçlüsü bir basamak yukarı, beşlisi ve yedilisi bir basamak aşağı iner.

C Dur

Çözüm kuralına göre D5/6 ve D3/4 akoru tam Tonik akoruna, D2 akoru ise T6 akoruna çözülür. D7, D5/6, D3/4 ve D2 akorlarını, herhangi bir ses üzerine kurmak için kaçınıcı derecelerden ve hangi aralıklardan kurulduklarını tespit etmemiz gerekir:

- D7:** V. Dereceden – B3+K3+B3 aralıklardan kurulur
- D5/6:** VII. Dereceden – K3+K3+B2 aralıklardan kurulur
- D3/4:** II. Dereceden – K3+B2+B3 aralıklardan kurulur
- D2:** IV. Dereceden – B2+B3+K3 aralıklardan kurulur

Eski Modlar veya Orta Çağ Modları

1. İonyen
2. Doryen
3. Frijyen
4. Lidyen
5. Miksolidyen
6. Eolyen
7. Lokriyen

İonyen modun kuruluşu doğal majörün kuruluşuyla aynıdır. T-T-Y-T-T-T-Y tonlardan oluşur.

Doryen modun kuruluşu VI. Derecesi tizleşmiş doğal minörle aynıdır. T-Y-T-T-T-Y-T tonlardan oluşur.

Frijyen modun kuruluşu II. Derecesi pestleşmiş doğal minörle aynıdır. Y-T-T-T-Y-T-T tonlardan oluşur.

Lidyen modun kuruluşu IV. Derecesi tizleşmiş doğal majörle aynıdır. T-T-T-Y-T-T-Y tonlardan oluşur.

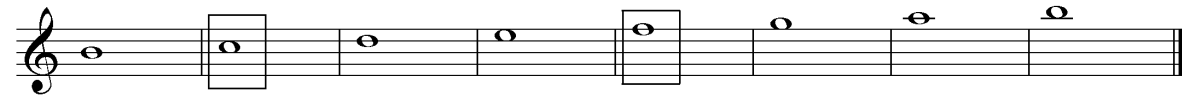
Miksolidyen modun kuruluşu VII. Derecesi pestleşmiş doğal majörle aynıdır. T-T-Y-T-T-Y-T tonlardan oluşur.

Eolyen modun kuruluşu doğal minörle aynıdır. T-Y-T-T-Y-T-T tonlardan oluşur.

Lokriyen modun kuruluşu II. ve V. Derecesi pestleşmiş doğal minörüyle aynıdır. Y-T-T-Y-T-T-T tonlardan oluşur.

Orta Çağ modları Majör ve minörler gibi bütün sesler üzerine kurulabilir.

İkinci Derecenin Yedili Akoru (II7)

İkinci derecenin yedili akoru doğal, armonik majörün ve minörün ikinci derecesinden kurulur. Akor dört sestem oluşur ve II7 olarak yazılır. II7 akoru Subdominant fonksiyona ait olan bir akordur. Doğal majörde II7 akoru K3+B3+K3 aralıklardan kurulur. Doğal majörde II7 akorun kuruluşu m7 akoruyla aynıdır. Armonik majör ve minörlerde II7 akoru K3+K3+B3 aralıklardan kurulur. Armonik majör ve minörlerde II7 akoru y.E7 akoruyla aynıdır.

C Dur **C Dur Arm.**
c moll

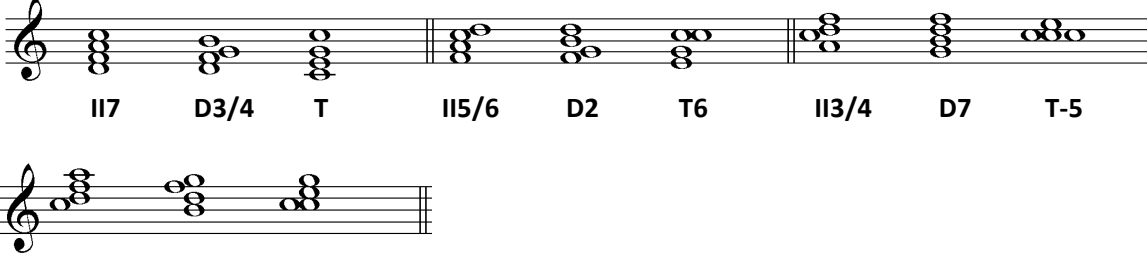
II7 II7

Tüm yedili akorlarda olduğu gibi II7 akorun da üç çevrimi vardır: II5/6, II3/4, II2. **II5/6** akoru gamın **IV**. Derecesinden, **II3/4** akoru gamon **VI**. Derecesinden, **II2** akoru gamın **I**. Derecesinden kurlur. II7 ve çevrimleri Dominant yoluyla Tonik akoruna çözülür:

II7 – D3/4 – T
II5/6 – D2 – T6
II3/4 – D7 – T
II2 – D5/6 – T-5

II7 ve çevrimleri D7 ve çevrimleriyle bağlantı sırasında, akorun birlisi ve üçlüsü yedinde kalır, beşlisi ve yedilisi bir basamak aşığı iner.

C Dur

II7 D3/4 T II5/6 D2 T6 II3/4 D7 T-5

II2 D5/6 T

Yedinci Derecenin Yedili Akoru (VII7)

Yedinci yedili akoru doğal, armonik majör ve armonik minörün yedinci derecesinden kurulur. Akor dört sestem oluşur ve VII7 olarak yazılır. VII7 akoru Dominant fonksiyona ait olan bir akordur. Doğal majörde VII7 akoru K3+K3+B3 aralıklardan kurulur ve yarı eksik akoru oluşturur. Armonik majörde ve armonik minörde VII7 akoru K3+K3+K3 aralıklardan kurulur ve eksik akoru oluşturur.

C Dur **c moll**

VII7 VII7

Tüm yedili akorlarda olduğu gibi VII7 akorun da üç çevrimi vardır: VII5/6, VII3/4, VII2. **VII5/6** akoru gamın **II**. Derecesinden, **VII3/4** akoru gamın **IV**. Derecesinden, **VII2** akoru gamın **VI**. Dereceden kurulur.

VII7 ve çevrimleri Dominant yoluyla Tonik akoruna çözülür.

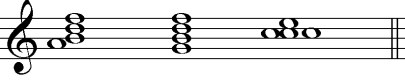
VII7 ve çevrimleri D7 ve çevrimleriyle bağlantı sırasında, akorun birlisi, üçlüsü ve beşlisi yerinde kalır, yedilisi bir basamak aşığı iner.

VII7 – D5/6 – T
VII5/6 – D3/4 – T
VII3/4 – D2 – T6
VII2 – D7 – T-5

C Dur

VII7 D5/6 T VII5/6 D3/4 T VII3/4 D2 T6

VII2 D7 T-5

Sık Kullanılan Müzik Terimleri

Hız terimleri	Gürlük ve hız değiştirme terimleri	İfade terimleri
Grave.....ağır, görkemli	crescendo (cresc.).....sesi arttırarak	Cantabile.....şarkı söyler gibi
Largo.....geniş	diminuendo (dim.).....sesi azaltarak	Dolce.....tatlı
Lento.....yavaş	(decrescendo.....sesi azaltarak)	Doloroso.....ızdıraplı
Adagio.....yavaş	ritenuto (rit.).....çekerek	Energico.....canlı
Larghetto.....genişçe	ritardando (ritard.).....ağırlaştırarak	Grazioso.....görkemli
Andante.....orta yavaşlıkta	rallentando (rall.).....yavaşlatarak	Marcato.....ifadeli
Andantino.....biraz hareketli	accelerando (accel.).....hızlandırarak	Meno mosso.....daha yavaş
Moderato.....orta hızda	rubato.....serbest ritm	Molto.....çok
Allegretto.....çabukça	Tempo I.....ilk tempo	Piu mosso.....daha hareketli
Allegro.....çabuk	a tempo.....eski tempoya dönmek	Scherzando.....şakacı
Vivace.....çabuk, hareketli	poco.....yavaşça	Sempre.....daima
Presto.....hızlı	poco a poco.....yavaş yavaş	Sforzando (sf / sfz).....ani forte
Prestissimo.....çok hızlı	subito.....aniden	Simile.....aynı şekilde

Solfej Müfredatı

1. G. Dandelot: Manuel Pratique
2. G. Dandelot: Ritm Okuma Kitabı
3. F. Fontaine: Ritm Okuma Kitabı
4. A. Waignein: Solfege Elementaire
5. A. Waignein: Fa Anahtarında Okuma Parçaları
6. P. Dragomirov: Tek Sesli Solfej Parçaları
7. N. Laduhin: Tek Sesli Solfej Parçaları
8. A. Beucamp: Le Solfege Contemporain 1,2
9. A. Lavignac: 1A, 2A, 2C
10. D. İnal: Tek Sesli Solfej Parçaları
11. V. Sereda: Kanonlar
12. O. Gartenlaub: 18 Leçons de Solfege
13. E. Pozzoli: Çift Sesli Solfej Okuma Parçaları
14. H. Danyszowa: Atonal Solfej Okuma Parçaları
15. A. Saygun: Töresel
16. J.S Bach: Koraller
17. Çal Söyle
18. Art Arda Gelen Akor Bağlantılarını Okuma
19. Kulak Çalışmaları
20. Tek ve Çift Sesli Dikte Yazılımı

Teori Konuları İçin Kullanılan Kaynaklar:

1. İ. Sposobin: Elementaraya Teoriya Muziki, Planeta Muziki, Moskva, 2018
2. V. Vahromeyev: Elementaraya Teoriya Muziki, Moskva, 1961
3. B. Alekseyev, A. Myasoyedov: Elementaraya Teoriya Muziki, Moskva, 1986
4. P. Haciev: Temel Müzik Teorisi, Pan Yayıncılık, İstanbul,2012
5. İ. Baran: Temel Müzik Kuralları, Evrensel Müzik Evi, Ankara, 2006